

Kultūras ministrija

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Noslēguma ziņojums

Par reģionālo ekspertu romu jautājumos tikšanās un labās prakses vizītes Limbažu novadā laikā izteiktajiem viedokļiem, problemātiku, secinājumiem un praktiskajiem risinājumiem

Kristīne Liepiņa
2017. gada 11. decembris

Vispārīgā informācija

Projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” ietvaros tika izstrādāta vadīšanas programma reģionālo ekspertu un romu tikšanās un labās prakses vizītes organizēšanai Limbažu novada pašvaldībā, un nodrošināta šīs tikšanās īstenošana, atbilstoši izstrādātajai programmai.

Tikšanās programma tika plānota divām dienām, abās dienās paredzot gan konkrētās pašvaldības labās prakses iepazīšanas vizītes, gan reģionālo ekspertu un vietējo dalībnieku diskusijas, redzētās prakses analīzei un viedokļu apmaiņai.

Tikšanās notika: 2017. gada 21.-22. novembrī.

Tikšanos dalībnieki: Kultūras ministrijas reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos pārstāvji, pašvaldības iestāžu un valsts institūciju pārstāvji, eksperti un romu tautības pārstāvji.

Tikšanās tika plānotas un vadītas tā, lai maksimāli dotu iespēju izteikties un savu viedokli paust visiem tikšanos dalībniekiem. Lai to veicinātu, tika vadītas diskusijas un viedokļu apmaiņa lielajā grupā, un arī individuālais darbs, kas, galvenokārt tika izmantots refleksijai.

Reģionālo ekspertu sanāksme un labās prakses vizīte

Limbažu novads, 2017. gada 21.-22. novembris.

Labās prakses iepazīšanās vizītē piedalījās 11 reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos pārstāvji un 4 projekta aktivitātes ieviešanas pārstāvji (Sk. Pielikumu Nr.1. Dalībnieku saraksts; Darba kārtība).

LĀDEZERA PAMATSKOLA (LĀDEZERS, SKOLAS IELA 1, LIMBAŽU PAGASTS).

Dalībnieki no Limbažu novada puses: direktore Taiga Plitniece, Sandra Bogdanoviča - Lādezers pamatskolas romu skolotāja palīgs, romu tautības skolēni, skolas absolventi un vecāku pārstāvji, luterāņu draudzes mācītājs Romāns Kurpnieks.

Lādezers skolas direktore Taiga Plitniece, iepazīstinot ar skolu, norādīja, ka Lādezers pamatskola ir jaunākā skola Limbažu novadā – tā dibināta 1991.gadā. Lādezers pamatskola īsteno vispārējās pirmsskolas izglītības programmu un pamatizglītības programmu. 2017./2018. mācību gadā skolā mācās 134 skolēni (170 kopā ar pirmsskolas izglītības programmas audzēkņiem). Romu tautības skolēnu skaits - 13 .

Skola piedāvā internātu, kuru izmanto arī romu skolēni.

Tāpat skola piedāvā plašas interešu izglītības iespējas gan mākslas, gan sporta jomā, kas visiem skolēniem, tai skaitā arī romu bērniem, ir pieejami bez maksas. Skolā regulāri tiek rīkotas skolas skolēnu radošo darbu izstādes. Šobrīd skolas zālē izstādīta romu tautības skolnieces zīmējumu izstāde.

Papildus tam, skolai ir cieša sadarbība ar luterāņu draudzi, un skola piedāvā kristīgo mācību 1.-4. klasēs, ko pēc tam var turpināt apgūt fakultatīvi. Tāpat skola ir izveidojusi Montessori klasi, kurā pamatā norit individuālais darbs ar skolēniem.

Direktore uzsver, ka skolas sapnis ir, lai būtu vairāk bērnu ar labām spējām, bet, diemžēl, vairāk ir bērnu ar dažādām grūtībām.

Skola darbu ar romiem uzsāka apmēram 10 gadus atpakaļ, kad skola piedalījās Izglītības iniciatīvu centra īstenotā projekta „Valsts programmas “Čigāni (romi) Latvijā” 2007./2009 gadam ietvaros izglītības jomā” īstenošanā, kura ietvaros skolā uzsāka darbu romu skolotāja palīgs (Sandra Bogdanoviča). Toreiz skolā mācījās apmēram 27 romu bērni.

Projektam noslēdzoties, pagasta vadība atbalstīja priekšlikumu par romu skolotāja palīga darba turpinājumu pamatskolā.

Galvenās grūtības romu bērniem pēc skolas darbinieku domām ir:

- Daudzi bērni nezina latviešu valodu, jo nav gājuši pirmsskolā;
- Tas rada grūtības bērniem tikt līdzī mācībās.

Tāpēc romu skolotāja palīga darbs ir ļoti nepieciešams un nozīmīgs.

Kopš skolas iesaistīšanās valsts programmā, 10 gadu laikā:

- Neviens romu tautības bērns nav ticis nosūtīts uz speciālajām programmām vai korekcijas klasēm;
- Neviens romu tautības skolēns nav pametis mācības pamatskolā.

Noslēguma ziņojums

Par šo panākumu atslēgu skolas direktore uzskata komandas darbu un romu skolotāja palīgu kā vidutāju starp skolu un romu ģimenēm.

Skola aktīvi iesaistās dažādos projektos, īsteno dažādus integrējošus pasākumus –tādus kā Valodu dienas, kuru laikā, piem., notiek romu valodas mācīšana. Skolas direktore un skolotāji atzīst, ka romu skolēniem ir izteikta cieņa pret skolotājiem.

“Ir viegli integrēties tur, kur pati vide liek integrēties”. (T.Plitniece).

Luterāņu mācītājs Romāns Kurpnieks pastāstīja, ka draudzē cilvēki netiek šķīroti pēc tautības. Draudzē ir romu ģimenes, kas piedalās draudzes dzīvē, ir bērni, kas apmeklē svētdienas skolu. Apmeklējumu regularitāte ir atkarīga no vecākiem – cik bieži vecāki bērnus atved. Mācītājs atzīst, ka romiem iesaistīšanās no savējo puses ir ļoti svarīga – tas atspoguļojas arī draudzē. Vēl mācītājs uzsvēra, ka, lai gan pagastā ir ļoti laba pieredze ar romiem, kas nodarbināti pagaidu sabiedriskajos darbos (tā dēvētie “*simtlatnieki*”), tomēr dalības iespējas ir ierobežotas.

Un noslēgumā mācītājs atzīmēja, ka romu bērniem ir īpaša spēja priecāties, un cik ļoti svarīgi ir šo spēju atbalstīt.

Tikšanās reizē piedalījās vairāki **skolas absolventi**, kas dalījās savā izglītības pieredzē pēc Lādezera pamatskolas absolvēšanas:

- pabeidza 11. klases, bet neuzsāka mācības 12. klasē līdzekļu trūkuma dēļ. Tagad strādā Rīgā par operatori;
- nebija iespējas turpināt mācības naudas trūkuma dēļ, lai gan iesāka mācības arodvidusskolā, apgūstot lauksaimnieka profesiju;
- gadu mācījās arodskolā par autoatslēdznieku, tad mācības pārtrauca līdzekļu trūkuma dēļ. Šobrīd strādā gadījuma/ sezonas darbus Limbažos;
- mācās tehnikumā celtniecību.

Savukārt, **romu skolēni**, kas šobrīd mācās skolā, gribētu:

- pēc 9. klases turpināt mācības Rīgas radošo industriju tehnikumā (vēlas izveidot savu mākslas skolu bērniem ar problēmām);
- pabeigt 9. klasi, tad doties uz Valmieru, kur turpināt mācības vidusskolā, lai pēc tam kļūtu par psihologu.

Skolēni atzina, ka biežāk mācību turpināšanai izvēlas skolu, kur jau mācās kāds no viņiem pazīstamajiem romiem (tāpēc bieži izvēlas Valmieras vidusskolas, nevis Limbažu, lai gan tas prasa vairāk līdzekļu).

Kāds romu jauniešis, kam ir nepabeigta 8.klase atzina, ka varētu strādāt vai mācīties, ja būtu tādas iespējas.

Noslēguma ziņojums

Reģionālo ekspertu un tikšanās dalībnieku diskusijas laikā izteiktie ieteikumi:

- Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) projekta "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" - PuMPuRS piedāvāto iespēju izmantošana, kā viens no iespējamajiem risinājumiem gadījumos, kad mācības tiek pārtrauktas līdzekļu trūkuma dēļ. Lādezers pamatskola jau ir iesniegusi pieprasījumu par saviem skolēniem.
- Dažādos projektos paredzēt prakses vietas romu jauniešiem darba pieredzes uzkrāšanai, kas dotu arī iespēju parādīt sevi potenciālajiem darba devējiem.

LIMBAŽU BĒRNU UN JAUNIEŠU CENTRS (RĪGAS IELA 19, LIMBAŽI).

Centrā darbojas apmēram 500 bērnu, 37 grupas. Centrs piedāvā ļoti daudzveidīgas iespējas Limbažu bērniem radoši un izglītojoši pavadīt visu pēcpusdienu pēc skolas dažādos pulciņos. Turklāt - visi pulciņi ir bez maksas. Tomēr, neskatoties uz to, romu bērni, diemžēl, Centra piedāvātās iespējas neizmanto.

BAUMAŅU KĀRĻA VIĻĶENES PAMATSKOLA (VIĻĶENES PAGASTS, LIMBAŽU NOVADS).

Dalībnieki no Limbažu novada puses: skolas direktore Ilze Ādamsone, bijusī romu skolotāja palīgs – Inga Hmeļicka, viņas meita Estere Hmeļicka, skolas pedagogi, skolēni un SIA "Krogzeme" pārstāvis.

Skolas direktore Ilze Ādamsone pastāsta, ka Viļķenes pagastā dzīvo visvairāk romu Limbažu novadā. Skolā mācās 73 skolēni (6 no tiem - romi). Četri romu bērni mācās pirmsskolas izglītības programmā.

Direktore uzsver, ka romu bērni bieži ir ļoti talantīgi – piem., Estere Hmeļicka ir vinnējusi Maksimālista balvu, Sudraba lakstīgalu, no Andra Buļa saņēmusi ziedojumā akordeonu. Savukārt, meitenei, kas labi spēlē dambreti, skola atrada skolotāju no cita pagasta, lai attīstītu meitenes spējas, bet paši skolotāji atbalsta ar kabatas naudu uz sacensībām.

Tāpat viņa atzīst, ka bērniem nav problēmas ar intelektu, bet ir valodas barjera. Tāpēc skolas skolotāji izveidoja savas čigānu – latviešu vārdnīcas, lai bērniem palīdzētu.

Arī šī skola, savulaik, iesaistījās Valsts programmas "Čigāni (romi) Latvijā" 2007./2009. gadam ietvaros izglītības jomā" īstenošanā - skola uzzināja par valsts programmu, atrada potenciālo skolotāja palīgu - Ingu Hmeļicku un iesaistījās projektā. Direktore atzīst, ka tieši viss projekta pasākumu kopums – romu skolotāja palīga apmācība, skolotāju apmācība darbam ar romu tautības bērniem, kā arī Izglītības iniciatīvu centra nodrošinātais mentorings un konsultatīvais atbalsts radīja labos rezultātus.

Skola nodrošina arī prakses vietas vasarā skolēniem.

Savukārt, **bijusī romu skolotāja palīgs Inga Hmeļicka**, atzīst, ka skolotāja palīga darbā viņa guva ļoti vērtīgu pieredzi. Viņu ļoti iedrošināja citu skolotāju uzticība, kas ar laiku arvien palielinājās, īpaši, novērtējot, cik nozīmīgs ir skolotāju palīga darbs ar romu vecākiem un cik nozīmīgu atbalstu tas sniedz skolai. Tāpat, skolotāja palīga darbs ir devis arī papildus iespējas viņas bērniem - kad Inga sāka strādāt kā skolotāja palīgs, viņas pašas bērni sāka apmeklēt PII, kur Estere pirmo reizi ieraudzīja klavieres un sāka tās spēlēt, un šobrīd savu muzikālo izglītību joprojām turpina.

Noslēguma ziņojums

Diemžēl, pēc projekta beigām, skolotāja palīga – roma amats skolā netika saglabāts, ko skola atzīst kā lielu zaudējumu. Tomēr, skola atbalstīja Ingu, kad viņai bija nepieciešama prakses vieta kā pavāra palīgam. Skolas direktore plāno iesniegt Limbažu novada domei lūgumu izskatīt iespēju atjaunot romu skolotāja palīga praksi Viļķenes pamatskolā.

SIA “Krogzeme” (lauksaimniecības uzņēmums, kas nodarbojas ar upeņu komercdārziem) pārstāvis, runājot par nodarbinātības jautājumiem, iepazīstināja ar savu pieredzi, norādot, ka uzņēmums nešķiro tautības, jo svarīgākais ir, lai darbinieks ir darbā tad, kad tas nepieciešams un kārtīgi veic savu darbu.

Uzņēmumā 2016. gadā strādāja 16 romi, bet 2017. gadā – jau 25 romu tautības darbinieki, kopā nostrādājot 491 dienu. Lielākais dienu skaits vienam cilvēkam – 57 dienas (no 65 maksimāli iespējamām), jo romi tiek nodarbināti Sezonas laukstrādnieku programmas ietvaros, kas darbojas jau apmēram 4 gadus. (Alga 20 EUR +15% darba spēka nodoklis, reģistrē caur LAD). Programma ir augļkopības un dārzkopības nozarē. Likums nosaka, ka algu izmaksā katras darba dienas beigās.

Kopā uzņēmumā sezonā bija nodarbināti 83 darbinieki.

Uzņēmējs atzīst, ka Romu tautības darbinieki, kad ir darbā – strādā ļoti labi. Tomēr viņi neizrāda īpašu iniciatīvu, lai iegūtu pastāvīgu darbu, bet labprātāk izmanto sezonas darbus. Romi negrib uzņemties atbildību (piemēram, koordinēt savus tautiešus), viņiem nav sava līdera.

Uzņēmējs uzsver, ka nekad neviens no romu darbiniekiem nav ieradies darbā dzēris. Uzņēmumā vairāk strādā puīši, jaunieši (20-30 gadi), bet nekad nav bijušas nekādu problēmas ar zagšanu vai citām lietām, kas bieži aizspriedumaini tiek saistītas ar romu tautības cilvēkiem.

LIMBAŽU NOVADA PAŠVALDĪBA (RĪGAS IELA 16, LIMBAŽI)

Dalībnieki no Limbažu novada puses: Limbažus novada domes priekšsēdētājs Didzis Zommers, domes deputāti, dažādu pašvaldības dienestu un iestāžu pārstāvji.

Limbažus novada domes priekšsēdētājs Didzis Zommers, iepazīstinot ar situāciju Limbažu novadā, atzīst, ka pašvaldībā romi ir veiksmīgi integrējušies un šīs veiksmīgās integrācijas pamatā ir attieksmes jautājums. Viņš uzsver, ka bieži attiecībā uz latviešu valodu, romi visu saprotu, bet ir neērti runāt, bet pašvaldība dara visu, lai šo neērtību mazinātu.

Limbažu novadu veido 7 pagasti un Limbažu pilsēta. Iedzīvotāju skaits novadā - 18 094 (pilsētā - 7886). Novada etniskais sastāvs ir ar lielu latviešu īpatsvaru.

Pašvaldības regulāri īsteno dažādas atbalsta programmas, kurām gadā tiek novirzīti 180000 EUR no pašvaldības budžeta.

Limbažu novada Sociālā dienesta vadītāja Ilga Bērziņa, iepazīstinot ar situāciju sociālajā jomā, norādīja, ka 12% novada iedzīvotāju saņem Sociālā dienesta nodrošinātus pakalpojumus. Bez tam, pašvaldība nodrošina brīvpusdienas visiem skolēniem līdz 6. klasei, bet, nepieciešamības gadījumā - pat līdz vidusskolas beigšanai. Tāpat, skolēniem no trūcīgā ģimenēm ir pieejami citi pabalsti - piemēram, skolas somai, brillēm u.c.

Runājot par romu kopienu, Sociālā dienesta vadītāja kā pozitīvus momentus uzsvēra to, ka romi ir informēti par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem un atbalstu, jo ir laba informācijas aprīte pašu romu vidū, kā arī faktu, ka romu kopienas pārstāvji, kas aizbrauc uz citām pašvaldībām, vēlāk tomēr atgriežas Limbažu novadā.

Noslēguma ziņojums

Savukārt, ka problēmas, kuras prasa risinājumu, tika minētas grūtības ar dzīvojamo platību un arī sociālo darbinieku trūkums.

Sandra Našeniece, Limbažu novada sociālā darba nodaļas vadītājas vietniece, papildinot sociālās situācijas raksturojumu, norādīja, ka lielākās problēmas, ar ko saskaras romu kopiena, tāpat kā citiem novada iedzīvotājiem ir: bezdarbs, atkarības un došanās uz ārzemēm darba meklējumos. Tomēr, kā pozitīvu faktoru attiecībā uz romu ģimenēm, atšķirībā no citiem, viņa norādīja, ka, ja kāds no romu ģimenes locekļiem izlemj doties uz ārzemēm, līdzīgi tiek ņemta visa ģimene, arī bērni.

Vēl S.Našeniece norādīja, ka arvien biežāk romu tautības cilvēki veido jauktās laulības ar citu tautību pārstāvjiem, ne vienmēr no tiem pārņemot labāko un pozitīvo.

Savukārt, **NVA Limbažu novada nodaļas pārstāve**, pastāstīja, ka strādā ar jauniešiem līdz 25 gadu vecumam un desmit no viņas klientiem ir romi (2 no tiem - ilgstošie bezdarbnieki – māmiņas, kurām nav kur atstāt bērnus). NVA pārstāve norādīja, ka aģentūra piedāvā dažādus pasākumus, bet romi tos neizmanto, jo bieži nedzīvo pilsētā. Vēl NVA pārstāve norādīja, ka ir grūti motivēt romu jauniešus – viņi atnāk vienu reizi, reģistrējas, bet pēc tam neatgriežas.

Reflektējot Limbažu novadā gūto pieredzi, īpaši pozitīvu reģionālo ekspertu novērtējumu saņēma:

- Romu skolotāja palīga darbs - gan uzlabojot romu bērnu mācību rezultātus un psiholoģisko komfortu skolā, gan arī spēlējot nozīmīgu lomu kā romu pašapziņas celājam. Tāpēc prieks par skolotāja palīga darbu Lādezers pamatskolā.
- Svētdienas skolas darbība kā viens no romu integrācijas aspektiem;
- Limbažu novada skolotāju darbs - daudzi sastaptie Limbažu novada skolotāji dara vairāk, nekā to prasa viņu amata pienākums, kas ir ļoti pozitīvi bērniem, bet ne vienmēr tas ir godīgi pret skolotāju;
- Kā īpaši pozitīva pieredze ir tas, ka romu bērni mācās parastajās skolās, apgūst vispārīgā izglītībā programmas un netiek novirzīti uz speciālajām izglītības iestādēm;
- Skolotāju pozitīvās atsauksmes par romu tautības skolēniem;
- SIA "Krogzeme" darbība kā ļoti veiksmīgs romu nodarbinātības paraugs;
- Bagāta iedvesmojoša pieredze, iepazīstot daudzus talantīgus romu bērnus un jauniešus - viņu sapņus, dzeju, gleznas un citus talantus;
- Daudzveidīgais interešu izglītības piedāvājums gan Bērnu un jauniešu centrā, gan izglītības iestādēs.

Kā novērotie problēmjautājumi un iespējamie to iemesli un risinājumi reģionālo ekspertu skatījumā tika minēti:

- Novērtējot skolotāju darbu un ieguldījumu, kas sniedzas pāri izglītības jomai, raisās jautājums par sociālā dienesta un skolas sadarbību. Šīs sadarbības uzlabošana varētu būt viens no soļiem pedagogu darba atslogošanai.
- Neskatoties uz daudzveidīgo interešu izglītības iespēju piedāvājumu Bērnu un jauniešu centrā, romu bērni šo pakalpojumu neizmanto. Viens no iemesliem, kāpēc

Noslēguma ziņojums

romu bērni neapmeklē Limbažu bērnu un jauniešu centru varētu būt transports, jo daudzi romu bērni dzīvo ārpus pilsētas. Tomēr, kā papildus aspekts, kam jāpievērš uzmanība ir arī romu bērnu un vecāku informēšana par interešu izglītības bezmaksas iespējām Bērnu un jauniešu centrā,

- Klausoties romu jauniešu pieredzes stāstos par pārtraukto izglītību vidējās izglītības posmā, kā viens no iespējamiem risinājumiem tiek minētas tālmācības programmas. Komentējot šo ekspertu ieteikumu, Limbažu 3.vidusskolas struktūrvienības Limbažu jauniešu un pieaugušo vakara (maiņu) vidusskolas vadītāja Limbažu vakara (maiņu) vidusskolas direktore Vaira Ābele norādīja, ka skola jau šobrīd piedāvā apmācību programmas ar tālmācības elementiem.
- Vairāki eksperti izteica nožēlu par skolotāja palīga amata likvidēšanu Viļķenes pamatskolā novada reformas rezultātā un rosināja pārskatīt iespējas šo amatu atjaunot.

NOSLĒGUMA SECINĀJUMI

- Romu tautības skolotāja palīgs skolā - ļoti vērtīga un pārņemama prakse, kas sniedz nepieciešamo atbalstu romu bērniem (īpaši pirmsskolā) un uzlabo viņu izglītības pieredzi. Tāpat, skolotāja palīgam ir ļoti nozīmīga loma, veicinot izglītības iestādes un romu vecāku sadarbību, un, pozitīvā veidā mainot romu vecāku attieksmi pret izglītību kopumā. Limbažu novada pieredze apliecina, ka romu tautības skolotāja palīgs izglītības iestādēs ir arī risinājums, lai mazinātu romu bērnu skaitu, kas nonāk speciālajās skolās. Lai īstenotu šo praksi, ir nepieciešams pašvaldības atbalsts. Lādezers pamatskolas pieredze apliecina, cik nozīmīgus rezultātus var sasniegt, kad ar pašvaldības atbalstu tiek turpinātas labas idejas, kas iniciētas projektos. Šāds atbalsts būtu nepieciešams arī romu skolotāja palīga amata atjaunošanai Viļķenes pamatskolā.
- Lai uzlabotu sadarbību ar romu kopienu, ļoti nozīmīgi būtu atrast vietējo romu kopienas pārstāvi, kam kopiena uzticas un kas ir ieguvis autoritāti, kurš ir saņēmis apmācību un kura rīcībā ir nepieciešamā informācija par romu kopienas problēmām no vienas puses un pieejamajām palīdzības iespējām no otras. Tāds cilvēks varētu veikt romu mediators pienākumus un sniegt ieguldījumu romu kopienas dzīves uzlabošanā pašvaldībā, nodrošinot šīs informācijas apmaiņu un palīdzot risināt dažāda rakstura jautājumus, piemēram, nodrošinot atbalstu romu jauniešiem pēc pamatskolas beigām. Tomēr, lai gan pašvaldības pārstāvji izrādīja ieinteresētību par romu mediators darbību, vienlaikus viņi atzina, ka atrast cilvēku no pašu romu vidus, kuram romi uzticas un kuru respektē, šobrīd būtu ļoti sarežģīti.
- Nozīmīga loma ir labo piemēru popularizēšanai, piem., labais uzņēmēja piemērs, kura pozitīvā attieksme pret romiem kā darbiniekiem var veicināt arī citu uzņēmēju iesaisti romu nodarbinātības veicināšanā, izmantojot, piem., sezonas laukstrādnieku programmu.

Noslēguma ziņojums

- Izvērtējot reģionālo ekspertu un romu tikšanās un labās prakses vizītē gūto pieredzi Limbažu novada pašvaldībā, kas ir pašvaldība ar nelielu romu iedzīvotāju skaitu, reģionālie eksperti atzina, ka vizītē redzētais, kā arī iespēja apmainīties ar informāciju un viedokļiem reģionālo ekspertu starpā, ir sniegusi jaunas ierosmes darba ar romu kopienas uzlabošanai un iedvesmojusi tālākajam darbam - romu kopienas atbalstam savās pašvaldībās.

ANALĪTISKS IZVĒRTĒJUMS PAR TIKŠANĀS LAIKĀ IZMANTOTAJĀM METODIKĀM

Tikšanās sagatavošanas procesā, tikšanās programma tika plānota divām dienām, abās dienās paredzot labās prakses iepazīšanas vizītes konkrētās Limbažu novada pašvaldības iestādēs/ institūcijās. Viesošanās laikā dalībniekiem bija nodrošināta iespēja vērot iestādes darbību, kā arī saņemt izsmeļošu informāciju no tās pārstāvjiem, kam sekoja reģionālo ekspertu un vietējo dalībnieku diskusijas iegūtās informācijas papildināšanai, redzētās prakses analīzei un viedokļu apmaiņai.

Vēl viens nozīmīgs aspekts no tikšanās vadīšanas viedokļa - romu kopienas pārstāvju dalība tikšanās reizēs. Romu kopienas pārstāvjiem bija iespēja sekot līdzi visu tikšanos norisei, un, katras diskusijas laikā viņi tika īpaši aicināti izteikt savu viedokli par dažādiem diskusijas jautājumiem, jo romu viedoklis ir ļoti svarīgs reālo grūtību un vajadzību apzināšanai, jautājumu, kam vajadzētu pievērst īpašu uzmanību noskaidrošanai un situācijas izpratnes veidošanai kopumā.

Tikšanās tika plānotas un vadītas tā, lai maksimāli dotu iespēju izteikties un savu viedokli paust visiem tikšanos dalībniekiem. Lai to veicinātu, tika vadītas diskusijas ar aktīvu dalībnieku iesaistīšanu un viedokļu apmaiņu lielajā grupā, kā arī individuālais darbs, kas, galvenokārt tika izmantots refleksijai. Reģionālie eksperti tikai aicināti analizēt redzēto pieredzi, piemērus un ieteicamos risinājumus, kā arī domāt par labās prakses pārņemšanas iespējām savā pašvaldībā. Sākotnēji tika plānots arī darbs grupās, lai analizētu romu integrācijas situācijas priekšrocības un trūkumus pašvaldībā ar nelielu romu skaitu, tomēr, tā kā noslēguma diskusijas norises telpa nebija piemērota darba organizēšanai mazās grupās, darba procesa gaitā šis jautājums tika pārcelts uz kopīgu viedokļu apmaiņu lielajā grupā.

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir īstenots projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” ietvaros (līgums nr.763963-NRP2-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.

**Reģionālo ekspertu tikšanās un labās prakses vizītes darba kārtība
2017.gada 21. – 22. novembrī, Limbaži
Dalībnieku saraksts**

Reģionālie eksperti romu jautājumos

Taiga Plitniece	Lādezera pamatskolas direktore
Jeļena Hodakovska-Migunova	Tukuma novada pašvaldības aģentūras „Tukuma novada sociālais dienests” Sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāja
Gita Zariņa	Rūjienas novada Tautskolas vadītāja
Nadežda Hļebņikova	Preiļu novada Preiļu 2.vidusskolas direktore
Dagnija Gudriķe	Kandavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste
Linda Vovere	Jelgavas pilsētas domes administrācijas Sabiedrības integrācijas pārvaldes Jauniešu lietu speciāliste
Vinera Dimpere	Maltas vidusskolas direktore
Liāna Biezbārde	Ventspils Pārventas pamatskolas direktores vietniece
Irina Tumanova	Jēkabpils pilsētas Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem Sociālā darbiniece darbam ar ģimeni un bērniem
Sarmīte Šaicāne	Viļakas novada domes priekšsēdētāja vietniece
Iļona Teihmane	Jūrmalas pilsētas Romu dienas centra vadītāja
Guntis Safranovičs	Dobeles novada domes priekšsēdētāja vietnieks
Ārija Graumane	Madonas novada pašvaldības Sociālā dienesta sociālā darbiniece
Jāzeps Dobkēvičs	Krāslavas novada pašvaldības ārējo sakaru koordinators

Limbažu novada pašvaldības iestāžu pārstāvji

Didzis Zemmers	Limbažu novada domes priekšsēdētājs
Dainis Jurka	Limbažu novada domes priekšsēdētāja 1. vietnieks
Sigita Upmale	Limbažu novada Izglītības un kultūras nodaļas vadītāja
Iļga Bērziņa	Limbažu novada Sociālā dienesta vadītāja
Ilze Žūriņa – Davidčuka	Limbažu novada bērnu un jauniešu centra direktore
Sandra Našeniece	Limbažu novada sociālā darba nodaļas vadītājas vietniece
Vaira Ābele	Limbažu 3.vidusskolas struktūrvienības Limbažu jauniešu un pieaugušo vakara (maiņu) vidusskolas vadītāja
Baiba Eglīte	Viļķenes pagasta pārvaldes vadītāja

Limbažu novada romu tautības pārstāvji

Sandra Bogdanoviča Lādežera pamatskolas romu skolotāja palīgs
Viktorija Tenisone Limbažu pilsētas romu aktīviste
Lidija Burkēviča Lādežera ciema romu aktīviste
Viktorija Tenisone-Sviķe Lādežera ciema romu aktīviste
Lilija Sīmane Lādežera ciema romu aktīviste
Rinalds Aleksanders Lādežera ciema romu aktīviste

Projekta aktivitātes ieviešanas pārstāvji

Deniss Kretalovs Kultūras ministrija Sabiedrības integrācijas departaments
Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības
nodaļa vecākais referents/Projekta vadītājs
Kaspars Arhipovs Kultūras ministrija Sabiedrības integrācijas departaments
Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības
nodaļa Projekta asistents
Dana Didžus Projekta ārējā eksperte
Kristīne Liepiņa Projekta aktivitātes moderatore/ fasilitātore

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības
programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir īstenots projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” ietvaros (līgums nr.763963-NRP2-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.

**Reģionālo ekspertu tikšanās un labās prakses vizītes darba kārtība
2017.gada 21. – 22. novembrī, Limbaži**

Dalībnieki: Kultūras ministrijas reģionālo ekspertu tīkla romu jautājumos pārstāvji; Limbažu novada pašvaldības iestāžu pārstāvji, eksperti un romu tautības pārstāvji

1.diena, otrdiena, 21.novembrī	
11:00	Ierašanās viesnīcā Igates pilī – Limbažu novads, Vidrižu pagasts
11:30	Ievada informācija par projekta aktivitāti pie kafijas
12:00	Izbraukšana no Igates pils saskaņā ar brauciena plānotā darba kārtību
12:15-14:30	Lādezers pamatskolas apmeklējums (<i>Lādezers, Skolas iela 1, Limbažu pagasts</i>) <ul style="list-style-type: none"> • Informācija par skolu un īstenotajiem romu izglītības veicināšanas pasākumiem. • Romu integrācijas pasākumi Lādezers pamatskolā. Tikšanās ar romu skolēniem un vecākiem. <i>Iļga Bērziņa, Limbažu sociālā dienesta vadītāja; Taiga Plitniece, Lādezers pamatskolas direktore; Sandra Bogdanoviča, Lādezers pamatskolas romu skolotāja palīgs.</i> • Diskusija par romu iekļaušanos sabiedrībā un integrācijas pasākumiem pašvaldībās ar nelielo romu iedzīvotāju skaitu <i>Vada moderatore eksperte Kristīne Liepiņa</i> • Skolēnu koncerts.
14:30–15:30	Pusdienas kafejnīcā “Kļava” (<i>Lauku iela 1, Limbaži</i>)
15:30 –16:30	Limbažu bērnu un jauniešu centra apmeklējums (<i>Rīgas iela 19, Limbaži</i>) <i>Ilze Žūriņa – Davidčuka, direktore</i>
16:30- 17:30	Brīvā laika pavadīšanas pasākums Limbažos
17:30	Atgriešanās Igates pilī.
2.diena, trešdiena, 22.novembrī	
9:30	Izbraukšana no Igates pils uz Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolu
10:00 –11:00	Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolas apmeklējums <ul style="list-style-type: none"> • Diskusija par romu integrācijas pieredzi vietējā līmenī un citās Limbažu novada pilsētās • Tikšanās ar Viļķenes romu skolēniem un to vecākiem.
12:00 –13:00	Pusdienas kafejnīcā “Kļava” (<i>Lauku iela 1, Limbaži, Limbažu pilsēta</i>)
13:10 –16:00	Reģionālo ekspertu tikšanās Limbažu novada pašvaldībā (<i>Rīgas iela 16, Limbaži</i>) Diskusijas turpinājums par romu iekļaušanos sabiedrībā un integrācijas pasākumiem pašvaldībās ar nelielo romu iedzīvotāju skaitu <i>Vada moderatore eksperte Kristīne Liepiņa</i>

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis pasākums ir īstenots projekta „Latvijas romu platforma II: dialogs, līdzdalība un savstarpēja mācīšanās” ietvaros” (līgums nr.763963-NRP2-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība 2014 – 2020” finansiālo atbalstu. Par pasākuma saturu atbild Kultūras ministrija un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.